בורא נפשות רבות וחסרונם. כמו לחם ומים שמי שאפשר בלא הם* ועל כל מה שברא להחיות בהם נפש כל חי כלומר על כל מה שבעולם שגם אם לא בראם יכולין העולם לחיות בלא הם שלא בראם כי אם לתענוג בעלמא כמו תפוחים וכיוצא בהן ומסיים "ברוך חי העולמים" ובירושלמי "ברוך אתה ה' חי העולמים":

אם הפרוסות קיימות. יש מפרשים דהייגו כשהלחם איגו שרוי במים כ"כ שאם יקח הפרוסה שלא יטבר: **רש"י** פי' אורז מי"ל. ויש מפרשים ר"יזו ולהאי פירוש יש לפרש דדוחן הייגו מי"ל:

תיובתא דרב ושמואל. באורז אבל אדוחן לא הוי תיובתא ואפשר דהוי הלכתא כותייהו ולא מברכינן עליה בורא מיני מזונות:

הכוסס חטה צריך לברך עליה בורא פרי האדמה.

שהרי אפילו בקמחא דחיטי אמרינן לעיל (ה) מברכין עליה בפה"א ולרב נחמן לא מ"ל הכי משום דאשמעו ומיהו בלאחריו יש לספק מאי מברכין אם מברכין על המחיה ועל הכלכלה ומסיים "על האדמה ועל פרי האדמה" דלא אשכחן ברכה על המחיה ועל הכלכלה אלא היכא דבריך עלייהו בריש קודש אכילה בורא מיני מזונות ור"ת הגיה במחזור שלו "על האדמה ועל פרי האדמה כו'" וחזר בו דלא אשכחן בשום מקום הך ברכה, דלקמן (דף מה.) מפרש ברכה אחת מעין ג' וקאמר בחמשת המינים "על הארץ ועל המחיה" ועל ז' המינים "על הארץ ועל הפירות", ועל האדמה ועל פרי האדמה לא הזכיר, ועוד מדקאמר הכא על הכוסס את החטה מברך בורא פרי האדמה וקאמר בהדיא טחנו ואפאו פת - עד - אם אין הפרוסות קיימות בתחלה מברך בורא מ"מ ולבסוף ברכה אחת מעין שלש' ומדלא קתני הכא גבי כוסס החטה 'מברך לאחריו ברכה אחת מעין שלש' מ"מ דכוסס ליכא ברכה לאחריו מעין ג', והא דקאמר "כל שהוא מין דגן ולא עשאו פת וכו' וחכמים אומרים ברכה אחת מעין ג'" מיירי דעבדיהו כעין דייסא דחשיבא לא אכילתו אכל הכוסס את החטה. אי דלא חשיבא אכילתו. כ"כ אע"ג דהיא מן המינים כיון מברך לאחריו ברכה מעין שלש אלא בורא נפשות רבות, ומיהו אומר הר"י שיש לספק שמא חכמים כיילי ליה בההוא 'מין דגן ולא עשאו פת' וכו' וחכמים אומרים ברכה אחת מעין שלש' ונכון להחמיר שאין לחטול קליות לו חטים שלוקות אלא בתוך הסעודה שאז ברכת המזון פוטרתן אם לא נתמעטו יפה דהוו כמו דייסא, ובירושלמי יש שגם האמוראים היו מסופקים דקאמר הדין דאכיל שלא פירוש קליות

מאי מברך בסופה רבי ירמיה אמר לא אכלית שלא מן יומא וכו': **נתן** ר"ג רשות לר' עקיבא לברך - סבור (ו)(היה שיבלת) ברכות כמו שהיה סובר וא"ת לר"ג הא ק"ל *דאין מזמנין על הפירות? וי"ל דר"ג היה סבור שהיה מברך על כל ז' מיני ג' ברכות שלמות וכי ביתך ר"ש מעין ג' לעצמו דוקא דק"ל אין מזמנין על הפירות ואחרים המסובין ברכו כל אחד לעצמו, וא"ת לר"ג דאמר ג' ברכות שלמות וס"ל דמזמנים על ז' המינים, אי ס"ל דברכה מעונה כוס א"כ (ז)(יזמנו וא"כ יזמנו לעולם; וי"ל דיכול להיות שלא יהא כלל מן כוס של ברכה, וא"ת מ"מ לאותו המברך שהוא טוטס לריך לברך פעם אחרת וא"כ אין לדבר סוף? וי"ל היכא *דאינו שותה בקביעות רק מלא לוגמיו מודה ר"ג, דאל"כ וכי ליה ליה לר"ג ברכה אחת מעין שלש בשום מקום: [וע"ש תוס' פסחים ק"ה: ד"ה ש"מ]:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' טרגים זריז כלי"ל ותיבת סולת נמחק: (כ) שבועל כיולקות הוא לומר: (ג) רש"י ד"ה חילקא וכו' במועד קטן. כ"כ ס"פ מי שכפר דף י"ג חילקא טרגים וטיבני חילקא חדא לחדא עיבני טרגים חדא לחלת מיבני חדא לארבע: (ד) שם ד"ה כוסמת וכו' תמריס וכולא דגן: (ה) תוס' ד"ה הכוסס וכו' ממרין לעיל. נ"ב ריש ל"ו: (ו) ד"ה נתן וכו' אמור שיהא מברך: (ז) בא"ר עשוה כוס ל"ה יזמנו לעולם כל"ל ותיבות יזמנו וא"כ נמחק:

ע' ב"ח סימן רז וכעין"ש שם

לה א מיי' פ"ג מהל' ברכות הל' יוד סמג עשין כז טוש"ע א"ח סי' רח סעיף ז:

לו ב מיי' שם הלכה ד ממן ומלה סמג לאוין עט טוש"ע א"ח סימן תנ סעיף ח:

לח ד מיי' פ"ג מהל' ברכות הל' ב טוש"ע א"ח סי' רח סעיף ד:

לט ה מיי' שם הל' ח סמג עשין כז טוש"ע א"ח סי' קפח סעיף ז: מ ו ז (מיי' שם הלכה י) סמג שם טוש"ע א"ח סי' רח סעיף ז:

מהגה

קוטיות ברגון הלבה על ת"אורה מאקונות עשאר (ברכות) מיני מזונות

מהגה

ג' גיטיים - אחר מר

גליון הש"ס

גמ' הכוסס ס'. עי' רש"י [לעיל ל ע"ב ד"ה כס] מגילה ז ע"ב ד"ה דאיכסייה [וביומא פ"ח. - יח שבועות]: תוס' ד"ה הכוסס ס' שמא חכמים כיילי ליה בההוא ופ' לקמן מ"ד ע"א: תוס' ד"ה מן ס' דאינו שותה בקביעות רק מלא לוגמיו. ע' לקמן נ"ב ע"א תוס' ד"ה בגר:

מקמ"ל כל שהוא. דאע"ג דכולהו מחד מינא, בעינן דליהוי מחמשת המינין ואי לא לא מברכינן עליה בורא מיני מזונות: אורז. מי"ל: דוחן. פל"ן: כמעשה קדרה. ברכה שמברכין על מעשה קדרה של חמשת מינין: ברכה אחת מעין ג'. בשלהי פרקין (דף מד.) מפ' לה על המחיה כו': ואורז לאו מעשה קדרה. דקא מפקת ליה מכלל מעשה קדרה לברכה אחרת: אלו הן מעשה קדרה. בשלהי פרקין (דף מד.) מפרש לה: אלא לאו רבנן היא. וקתני במ"מ ותיובתא דרב ושמואל: הא רבי יהודה כו'. הא דקתני בורא מיני זרעים - כ' יהודה היא דקתני לכל מין ומין מעין ברכתו כדמפרש לקמן בפירקין (דף מ.) אליביה אלכ לילקוט = בורא מיני דשאים, לזרעים, דזרעים ניהו, בורא מיני זרעים, ולרבנן בין זרעים בין ירקות בפה"א ולא בעינן לכל מין ומין מעין ברכתו: ולא כלום. כלומר אין טעון מברכות פירות ארץ ישראל ולא כלום אלא בורא נפשות רבות בכל מידי דליתיה משבעת המינין: כוסכות. הם תמריס (ד) (וכסא) דבש אמור בשבעת המינין שהדבש זב מן התמריס: קפן וכיבר. לאחריהן: משמו. של ר"ג: ולא

מברך עליו ב"פ האדמה טחנו ואפאו ובשלו אף על פי שהפרוסות קיימות בתחלה מברך עליו בורא מיני מזונות ולבסוף מברך עליו ברכה אחת מעין שלש מני אילימא ר' יוחנן בן נורי היא דאמר אורז מין דגן הוא המוציא לחם מן הארץ ושלש ברכות בעי ברוכי, אלא לא רבנן היא ותיובתא דרב ושמואל תיובתא: אמר מר הכוסס את החטה מברך עליה בורא פרי האדמה והתניא בורא מיני זרעים לא קשיא הא ר' יהודה והא רבנן דתנן *יעל ירקות (ג) אומר בורא פרי האדמה ר' יהודה אומר בורא מיני דשאים: אמר מר הכוסס את האורז מברך עליו בורא פרי האדמה, טחנו אפאו ובשלו אע"פ שהפרוסות קיימות בתחלה מברך עליו בורא מיני מזונות ולבסוף ברכה אחת מעין שלש והתניא ולבסוף ולא כלום אמר רב ששת לא קשיא הא ר"ג והא רבנן דתניא *זה הכלל כל שהוא משבעת המינים רבן גמליאל אומר שלש ברכות וחכמים אומרים ברכה אחת מעין שלש, ומעשה ברבן גמליאל והזקנים שהיו מסובין בעלייה בירידו והביאו לפניהם כותבות ואכלו, ונתן רבן גמליאל רשות לר' עקיבא לברך, קפץ ובריך רבי עקיבא ברכה אחת מעין שלש, אמר ליה רבן גמליאל לעקיבא עד מתי אתה מכנים ראשך בין המחלוקת? א"ל רבינו אע"פ שאתה אומר כן וחבריך אומרים כן למדתנו רבינו *יחיד ורבים הלכה כרבים, רבי יהודה אומר משמו כל שהוא משבעת המינים ולא

[לעיל ס.ו.ש"ב]

[חולין קו.ו.ש"ב בתוס"ש ו.ש"מ]